

Examenreglement VAVO

2024 - 2025

Inhoudelijke goedkeuring: Expertisecentrum Examinering en Diplomerings, april 2024
Vastgesteld door: College van Bestuur, mei 2024
Instemming: Centrale Studentenraad, mei 2024

yonder
■

Inhoud

Hoofdstuk 1: Algemeen gedeelte	3
Artikel 1 Werkingskracht.....	3
Artikel 2 Verantwoordelijkheden bij het examen	3
Artikel 3 Vrijstellingen en ontheffingen.....	3
Artikel 4 Algemene bepalingen bij examens.....	4
Artikel 5 Afwijkende wijze van examineren	5
Artikel 6 Onregelmatigheden en maatregelen	6
Artikel 7 Beroep	6
Artikel 8 Het programma van toetsing en afsluiting	7
Artikel 9 Onvoorziene omstandigheden	7
Hoofdstuk 2 HET SCHOOLEXAMEN.....	8
Artikel 10 Schoolexamen rekenen	8
Artikel 11 Verhinderig	8
Artikel 12 Herkansing	8
Artikel 13 Beoordeling van resultaten van het schoolexamen	9
Artikel 14 Bewaartermijn, mededeling van schoolexamenresultaten en inzage	9
Artikel 15 Verstrekking overzicht onderdelen en beoordeling schoolexamen	10
Hoofdstuk 3 HET CENTRAAL EXAMEN	11
Artikel 16 Toelating tot het examen	11
Artikel 17 Verstrekking overzicht onderdelen en beoordeling schoolexamen	11
Artikel 18 Verhinderig	11
Artikel 19 Uitslag centraal examen	12
Artikel 20 Herkansing centraal examen.....	12
Artikel 21 Bewaartermijn en recht op inzage.....	12
Hoofdstuk 4 UITSLAG EXAMEN EN DIPLOMERING	13
Artikel 22 Uitslag en eindcijfer	13
Artikel 23 De slaag- zakregeling.....	13
Artikel 24 Judicium cum laude	14
Artikel 25 Waardepapieren	15
Hoofdstuk 5 Begrippen.....	16
Adressen.....	18

Noot

Dit examenreglement 2024-2025 vervangt het examenreglement 2023-2024. Dit examenreglement geldt voor de Yonder vavo.

In dit examenreglement wordt steeds “hij” gebruikt in de tekst. Waar “hij” staat kan uiteraard ook “zij” of “de leerling” worden gelezen.

Daar waar in dit examenreglement “ouders” staat kan ook “verzorgers” worden gelezen.

Hoofdstuk 1: Algemeen gedeelte

Artikel 1 Werkingskracht

1. Dit examenreglement treedt voor alle cohorten in werking op 1 augustus 2024 en geldt voor het schooljaar 2024-2025.
2. Dit examenreglement is vastgesteld door de examencommissie van de VAVO. De studentenraad heeft instemming verleend op het reglement. Het examenreglement wordt vóór 1 oktober verstrekt aan de kandidaten (per email) en de inspectie en wordt tevens gepubliceerd in Magister.
3. De van toepassing zijnde wet- en regelgeving prevaleert in geval van strijdigheden met dit examenreglement.

Artikel 2 Verantwoordelijkheden bij het examen

1 Afnemen examens

De examens worden afgenomen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag. De examencommissie draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij examens wordt uitgeoefend, waarbij het bepaalde in artikel 4.3 van toepassing is.

2 Examencommissie

1. Het College van Bestuur stelt ten behoeve van de borging van de kwaliteit van de examens een examencommissie in.
2. De examencommissie bestaat uit een voorzitter, examensecretaris, examencoördinator VO en twee docenten van de school. Zie voor de samenstelling van de examencommissie hoofdstuk 5 Adressen- en begrippenlijst.
3. De examencommissie heeft voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering de volgende taken en bevoegdheden:
  - > het vaststellen van het examenreglement;
  - > het jaarlijks vaststellen van het PTA;
  - > het borgen van het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen;
  - > het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen;
  - > het vaststellen van de schoolexamens, bijbehorende correctiemodellen en cesuur.
4. De examencommissie verstrekt de kandidaat een overzicht van de schoolexamenresultaten. De examencommissie stelt de uitslag van het eindexamen vast en ondertekent de cijferlijsten, diploma's, getuigschriften en certificaten.

Artikel 3 Vrijstellingen en ontheffingen

3.1 Vrijstellingen

1. Kandidaten kunnen een geheel eindexamen afleggen of slechts een aantal vakken afsluiten.
2. Als een kandidaat een diploma wil behalen, kan hij eerder behaalde resultaten inzetten. Om voor vrijstellingen in aanmerking te komen moet de kandidaat bewijsstukken overleggen door het tonen van een uitgereikte cijferlijst door een school in het voortgezet onderwijs, VAVO of door het College voor Toetsen en Examens voor een (deel)staatsexamen. De cijferlijsten zijn alleen geldig als er nog geen 10 jaar is verstreken na het jaar waarin ze zijn vastgesteld.
3. Als een kandidaat op de VAVO centraal examen doet in een vak waar hij eerder al een resultaat voor heeft behaald, telt het resultaat dat hij in dat schooljaar op de VAVO heeft behaald.
4. Bij VAVO geldt dat een vrijstelling in het kader van een eindexamen slechts verleend wordt ten behoeve van kandidaten, die een diploma willen verwerven en ten minste tot één (deel)eindexamen dat van dat niveau aan de school zijn toegelaten.
5. Kandidaten zijn vrijgesteld van lichamelijke opvoeding, maatschappelijke stage, CKV en de kunstvakken (beeldend vorming, muziek, dans of drama) van het gemeenschappelijk deel.
6. Het profielwerkstuk kan alleen als vrijstelling worden ingezet bij het cijfer 6 of hoger.
7. Havo gediplomeerde die doorstromen naar het VWO krijgen vrijstelling voor het vak maatschappijleer.

8. Een door een VO-school uitgegeven LOOT-vrijstelling mag bij de VAVO worden overgenomen.
9. Een kandidaat kan het resultaat van een PTA-onderdeel dat gelijk is aan die van het voorliggende schooljaar meenemen. Beide resultaten moeten behaald zijn op de VAVO.

3.2 Ontheffing College voor Toetsen en Examens

1. Een kandidaat kan het College voor Toetsen en Examens verzoeken om ontheffing voor een examenvak. Ontheffing wordt pas verleend als op basis van een diploma, getuigschrift, certificaat of ander bewijsstuk door het College voor Toetsen en Examens wordt vastgesteld dat de kandidaat over voldoende kennis en vaardigheden beschikt. De cijferlijsten zijn alleen geldig als er nog geen 10 jaar is verstreken na het jaar waarin ze zijn vastgesteld.
2. Als de kandidaat hulp wenst bij het indienen van het ontheffingsverzoek, dan kan de examencommissie hem daarbij behulpzaam zijn.

3.3 Ontheffing tweede moderne vreemde taal atheneum

1. Het bevoegd gezag kan een kandidaat die eindexamen atheneum aflegt ontheffing verlenen voor een tweede moderne vreemde taal, als de kandidaat:
  - > een stoornis heeft die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuigelijke stoornis die effect heeft op taal;
  - > een andere moedertaal heeft dan de Nederlandse taal; of
  - > onderwijs volgt in het profiel natuur en techniek of het profiel natuur en gezondheid en het onderwijs in de taal verhindert naar verwachting dat de opleiding met goed gevolg wordt afgerond.
2. Als een kandidaat ontheffing heeft verkregen voor een tweede moderne vreemde taal, moet hij daarvoor in de plaats examen doen in een ander vak of programmaonderdeel waarvan de normatieve studielast minimaal 440 uur bedraagt.
3. Een kandidaat kan de ontheffing schriftelijk aanvragen bij de examencommissie.

3.4 Ontheffing vmbo theoretische leerweg voor Frans of Duits

1. Het bevoegd gezag kan een kandidaat die het eindexamen vmbo theoretische leerweg aflegt ontheffing verlenen voor Frans en/of Duits van het profieldeel, als de kandidaat:
  - > een stoornis heeft die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuigelijke stoornis die effect heeft op taal;
  - > een andere moedertaal heeft dan de Nederlandse taal; of
  - > onderwijs volgt in het profiel natuur en techniek of het profiel natuur en gezondheid en het onderwijs in de taal verhindert naar verwachting dat de opleiding met goed gevolg wordt afgerond.
2. Als een kandidaat de ontheffing heeft verkregen, moet het eindexamen in de taal vervangen worden door het eindexamen in de vakken Arabische taal, Turkse taal, Spaanse taal, maatschappijkunde, geschiedenis en staatsinrichting of aardrijkskunde.
3. Een kandidaat kan de ontheffing schriftelijk aanvragen bij de examencommissie.

Artikel 4 Algemene bepalingen bij examens

4.1 Verplichte deelname

Iedere kandidaat is verplicht deel te nemen aan alle toetsen van het schoolexamen en het centraal examen.

4.2 Regels voor de kandidaat

1. De kandidaat maakt schriftelijke werkstukken op papier dat het examenbureau verstrekt. Schriftelijk werk op papier moet met een pen worden gemaakt. Dit laatste is niet van toepassing bij tekeningen en grafieken, dan mag er gebruik worden gemaakt van een potlood.
2. Gedurende het examen mag de kandidaat enkel met toestemming van de surveillant of examinator het examenlokaal verlaten.
3. Een kandidaat moet zich tijdens het (school)examen kunnen legitimeren middels de schoolpas of een ander legitimatiemiddel. Als ander legitimatiemiddel (dan de schoolpas) kan dienen een paspoort, identiteitskaart, vreemdelingenbewijs, rijbewijs of een bromfietsrijbewijs. Als de kandidaat zich niet kan legitimeren, kan hij worden uitgesloten van deelname aan het examen.

4. Mobiele communicatie- en/of geluidsapparatuur zoals telefoons, horloges, datadragers en noise cancelling headsets mogen niet meegebracht worden in het examenlokaal.
5. Een kandidaat houdt zich te allen tijde aan de geldende schoolregels en -afspraken tijdens examens.
6. Een schoolexamen blijft eigendom van de school en dient altijd ingeleverd te worden tezamen met het gemaakte werk.
7. De examenopgaven en het (klad)papier moeten voor de eindtijd van het examen ingeleverd worden.
8. De opgaven en het kladpapier van het centraal examen mogen na de eindtijd van het examen (inclusief verlenging) van het examen worden opgehaald bij het examenbureau.

4.3 Toezicht

Ten behoeve van het afnemen van de school- en centrale examens, wijst de examencommissie surveillanten aan. De surveillant stelt voor aanvang van het examen de kandidaten op de hoogte van de gedragsregels tijdens het examen. De surveillant ziet erop toe dat de regels voor de kandidaat correct worden nageleefd. De surveillant stelt een proces-verbaal op.

4.4 Hulpmiddelen

1. Een kandidaat mag geen andere hulpmiddelen meenemen in de examenruimte dan die zijn voorgeschreven. De hulpmiddelen voor het centraal examen zijn vermeld op mijnindexamen.nl. De kandidaat kan in het PTA de lijst met toegestane hulpmiddelen per schoolexamen terugvinden.
2. De kandidaat is zelf verantwoordelijk voor het meebrengen van de toegestane hulpmiddelen. Het is niet toegestaan om na aanvang van het examen hulpmiddelen aan anderen door te geven of ergens anders vandaan te halen.
3. Een woordenboek Nederlands – Nederlands is bij alle vakken toegestaan tenzij anders vermeld in het PTA.

Artikel 5 Afwijkende wijze van examineren

5.1 Kandidaten met een beperking

1. De examencommissie kan op grond van een handicap of ziekte van de kandidaat toestaan dat een examen geheel of gedeeltelijk in aangepaste vorm wordt afgenomen. Door de examencommissie wordt bepaald op welke wijze het examen wordt afgelegd. Van dit besluit wordt zo spoedig mogelijk door de school mededeling gedaan aan de inspectie.
2. De aanvraag voor een afwijkende vorm in de wijze van examineren moet door de kandidaat waar mogelijk vóór 1 oktober zijn ingediend bij het examenbureau.
3. Als er geen sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap of ziekte, moet de aanvraag van de kandidaat voorzien zijn van een deskundigenverklaring die door een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld. De aanpassing kan, voor zover betrekking hebbend op het centraal examen, in elk geval bestaan uit een verlenging van de duur van de betreffende toets met ten hoogste 30 minuten. Een andere aanpassing kan worden toegestaan als in de deskundigenverklaring een voorstel wordt gedaan of als de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen.
4. De aangepaste vorm van examinering moet voldoen aan de examen technische eisen zoals validiteit en betrouwbaarheid. Het niveau en de doelstelling van de aangepaste examenvorm mogen niet anders zijn dan de beoogde doelstellingen en het niveau van het oorspronkelijke examen.

5.2 Anderstaligen

1. De examencommissie kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal toestaan dat een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie Nederlands niet de moedertaal is, het examen niet conform de examenregeling aflegt.
2. De aanpassing heeft betrekking op:
  - > het vak Nederlandse taal en literatuur;
  - > het vak Nederlandse taal; of
  - > enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
3. De aanpassing bestaat, voor zover het betrekking heeft op het centraal examen, uit een verlenging van de duur van de betreffende toets met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het

gebruik van een Nederlands woordenboek en/ of een woordenboek Nederlands-moedertaal en/of moedertaal-Nederlands.

4. Van de aangepaste examinering wordt melding gedaan aan de inspectie.

Artikel 6 Onregelmatigheden en maatregelen

6.1 Onregelmatigheden

De examencommissie kan maatregelen treffen tegen kandidaten die bij de examinering onregelmatigheden plegen of zonder geldige reden afwezig zijn bij (een onderdeel van) het schoolexamen of centraal examen.

6.2 Voorbeelden van onregelmatigheden

1. Als onregelmatigheid wordt in ieder geval aangemerkt:
  - > fraude;
  - > het niet opvolgen van instructies van examinatoren/ surveillanten;
  - > het gebruik van niet-toegestane hulpmiddelen zoals een mobiele telefoon;
  - > het niet tijdig inleveren of afronden van een PTA-onderdeel;
  - > het niet authentiek (niet zelfgemaakt) zijn van aangeleverd examenwerk;
  - > het delen of verkopen van examenmateriaal (hieronder wordt in elk geval door de kandidaat gemaakt werk en examens verstaan), of examenmateriaal van anderen verkrijgen.
2. Verder staat het ter beoordeling van de examencommissie om gedragingen, handelingen en dergelijke aan te merken als onregelmatigheid.

6.3 Maatregelen

1. De maatregelen bedoeld in dit artikel kunnen zijn:
  - > het toekennen van het cijfer 1 (één) voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen;
  - > het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen;
  - > het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen;
  - > het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de examencommissie aan te wijzen onderdelen.
2. De maatregelen kunnen afzonderlijk of in combinatie met elkaar worden getroffen.

6.4 Besluit

1. Voordat de maatregel wordt opgelegd, wordt de kandidaat gehoord door een lid van de examencommissie. De kandidaat kan zich laten bijstaan. Een minderjarige kandidaat kan zich tevens laten vergezellen door een ouder.
2. De examencommissie deelt de maatregel binnen 15 schooldagen nadat de onregelmatigheid schriftelijk door de surveillant is gemeld mede aan de kandidaat. Deze termijn kan door de examencommissie worden verlengd als het horen van de kandidaat (zoals bedoeld in lid 1 van dit artikel) niet binnen dit tijdsbestek plaats kan vinden. De examencommissie wijst de kandidaat in het besluit waarin de maatregel wordt opgelegd op de beroepsmogelijkheid (zie lid 4).
3. De examencommissie zendt van de maatregel een afschrift aan de inspectie en wanneer de kandidaat minderjarig is ook aan zijn ouder(s).
4. Als de kandidaat het niet eens is met de opgelegde maatregel, dan kan hij binnen twee kalenderweken nadat de maatregel aan hem bekend is gemaakt in beroep gaan bij de Commissie van Beroep voor de Examens. Hierbij is artikel 7.1 van toepassing.

Artikel 7 Beroep

7.1 In beroep gaan

1. Een kandidaat kan tegen van de examencommissie of tegen een door de examencommissie opgelegde maatregel in beroep gaan bij de Commissie van Beroep voor de Examens. De kandidaat moet zijn beroep indienen via het Meldpunt dat te vinden is op de website van de school. Op deze procedure is de Regeling klachten en geschillen van toepassing.

2. Het beroep moet worden ingediend binnen 2 kalenderweken nadat de beslissing schriftelijk bekend is gemaakt via het Meldpunt (zie hoofdstuk 2 van de Regeling klachten en geschillen).
3. De beroepsprocedure is verder beschreven in hoofdstuk 6 van de Regeling klachten en geschillen.
4. De samenstelling van de Commissie van Beroep voor de Examens is beschreven in hoofdstuk 3 van de Regeling klachten en geschillen. De schooldirecteur maakt geen onderdeel uit van deze commissie.

Artikel 8 Het programma van toetsing en afsluiting

8.1 Inhoud programma van toetsing en afsluiting

1. Alle gegevens met betrekking tot de inhoud en organisatie van de examens worden in dit Examenreglement en in het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) vastgelegd. Deze documenten worden door de directeur uiterlijk op 1 oktober van het betreffende schooljaar kenbaar gemaakt aan de inspectie en de kandidaten.
2. Het programma van toetsing en afsluiting vermeldt in ieder geval:
  - > welke examenstof van het examenprogramma in het schoolexamen wordt getoetst;
  - > de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen;
  - > de wijze waarop en tijdvakken waarbinnen de toetsen en herkansingen van het schoolexamen plaatsvinden. Herkansingen zijn daaronder begrepen;
  - > de wijze van herkansing van het schoolexamen; en
  - > de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.

8.2 Wijziging programma van toetsing en afsluiting

1. De examencommissie kan het PTA na 1 oktober wijzigen als:
  - > Er sprake is van een onvoorziene omstandigheid die leidt tot praktische onuitvoerbaarheid van het PTA; of
  - > Dit ter verbetering van een kennelijke onjuistheid of kennelijke onvolledigheid in het PTA is.

8.3 Tussentijds instromen of veranderen van schoolsoort

Kandidaten die tussentijds instromen of tussentijds van schoolsoort veranderen moeten voldoen aan de exameneisen van het PTA dat behoort bij de toepasselijke schoolsoort. Een behaald cijfer van een afgerond PTA-onderdeel kan alleen worden overgenomen indien deze volledig voldoet aan de eisen van het PTA-onderdeel van de betreffende schoolsoort. Is dit niet het geval, dan moet de kandidaat het betreffende PTA-onderdeel alsnog afronden mits dit uitvoerbaar is voor de school. Dit ter beoordeling van de examencommissie.

Artikel 9 Onvoorziene omstandigheden

In geval van omstandigheden waarin het reglement niet voorziet beslist het College van Bestuur in samenspraak met de examencommissie, eventueel na raadpleging van inspectie.

Hoofdstuk 2 HET SCHOOLEXAMEN

Artikel 10 Schoolexamen rekenen

1. Kandidaten die geen wiskunde in hun vakkenpakket hebben moeten een schoolexamen rekenen afleggen. Het resultaat van het schoolexamen is niet van invloed op de uitslag. De uitslag van het schoolexamen wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.
2. Lid 1 geldt niet voor het VWO.

Artikel 11 Verhinderung

11.1 Te laat komen

1. Een kandidaat die minder dan 30 minuten te laat op een schoolexamen verschijnt, mag alsnog aan het schoolexamen deelnemen. Hierbij vindt echter geen compensatie van tijd plaats.
2. Een kandidaat die meer dan 30 minuten te laat is wordt geen deelname aan het schoolexamen meer toegestaan. Als de kandidaat zonder geldige reden te laat aanwezig is, kan de examencommissie een maatregel treffen zoals omschreven in artikel 6 van dit reglement.
3. Opgavens die onderdeel uitmaken van het schoolexamen moeten op of voor de gestelde deadline door de kandidaat worden ingeleverd.

11.2 Afwezigheid en onwel worden

1. Een kandidaat die niet kan deelnemen aan het schoolexamen meldt zich voor afname of bij overmacht uiterlijk later op diezelfde dag, telefonisch of per email af bij de administratie (vavoadministratie@roctilburg.nl). De examencommissie bepaalt of er sprake is van geoorloofde afwezigheid en deelt dit schriftelijk mee. Als geldige reden voor afwezigheid van een kandidaat bij het schoolexamen wordt in elk geval ziekte of ten gevolge van een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid waardoor de kandidaat niet in staat is om aan het schoolexamen deel te nemen. Ditzelfde geldt ook als de kandidaat niet in staat is om zijn werk tijdig in te leveren.
2. Als een kandidaat met een geldige redenen langdurige afwezig is dan maakt de examensecretaris VO met de betrokken kandidaat een nieuwe individuele planning voor het schoolexamen.
3. Als een kandidaat onwel wordt tijdens het schoolexamen, gelden de volgende regels. Vanaf het startsein bij een schoolexamen is dat examen geldig. Als een kandidaat tijdens een schoolexamen onwel wordt, gaat de surveillant samen met de kandidaat naar het examenbureau. Bij het examenbureau wordt besloten of en hoe de kandidaat het schoolexamen kan voortzetten.

11.3 Inhalen

1. Een kandidaat mag, nadat de examencommissie heeft bepaald dat de kandidaat afwezig was met een geldige reden (zie art. 11.2 van dit reglement), binnen een door de examencommissie te bepalen redelijke termijn het gemiste onderdeel inhalen.
2. Het inhalen van een onderdeel behorende tot het schoolexamen wegens geoorloofd verzuim, wordt niet als een herkansing aangemerkt. De kandidaat krijgt op een later moment alsnog de gelegenheid om de gemiste toets te maken.

Artikel 12 Herkansing

12.1 Algemeen

1. Per vak kan maximaal 1 herkansing per schooljaar worden ingezet. Het hoogste cijfer telt.
2. Herkansing is alleen mogelijk als voor dat vak alle schoolexamens zijn afgerond.
3. Herkansingen worden aangevraagd door middel van een digitaal aanvraagformulier dat via Magister aan de kandidaat wordt toegestuurd. Aanvragen die niet voor de in het aanvraagformulier aangegeven deadline zijn ingezonden, worden niet in behandeling genomen.
4. Een aanvraag voor een herkansing voor een bepaald vak kan door de examencommissie worden afgewezen als vastgesteld wordt dat de kandidaat tijdens de lessen van dat vak minder dan 80% aanwezig is geweest.
5. Een herkansing kan niet worden ingehaald.

12.2 Bepalingen voor VMBO

1. Als een kandidaat voor het schoolexamen maatschappijleer behorend tot het gemeenschappelijke deel van de leerwegen een eindcijfer heeft behaald dat lager is dan een 6, dan kan hij dit schoolexamen opnieuw afleggen.
2. Het bevoegd gezag kan bepalen dat een kandidaat voor 1 of meer andere vakken dan maatschappijleer het schoolexamen waarin geen centraal examen wordt afgenomen, opnieuw kan afleggen.
3. Het bevoegd gezag stelt vast hoe het cijfer van het in het eerste lid bedoelde herexamen wordt bepaald. Het hoogste cijfer voor een vak, behaald bij het schoolexamen of het herexamen, is het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.

Artikel 13 Beoordeling van resultaten van het schoolexamen

1. Het resultaat van elk vak van het schoolexamen wordt gewaardeerd met een cijfer van 1 tot en met 10 als er geen centraal examen voor dat vak wordt afgelegd. Wanneer in een vak wel centraal examen wordt afgelegd, worden de cijfers van het schoolexamen uitgedrukt op een schaal van 1 tot en met 10 met één decimaal. Als een cijfer met twee decimalen ontstaat, vervalt de tweede decimaal als deze 4 of lager is; als deze 5 of hoger is wordt de eerste decimaal met één verhoogd. Voorbeeld: 6,44 wordt 6,4 en 6,45 wordt 6,5.
2. De eindresultaten van het profielwerkstuk bij het VMBO wordt beoordeeld met onvoldoende, voldoende of goed.

Artikel 14 Bewaartermijn, mededeling van schoolexamenresultaten en inzage

14.1 Bewaartermijn

Het door de kandidaat gemaakte schoolexamen wordt, tezamen met de examenopgaven en beoordelingscriteria bewaard. De stukken worden bewaard tot het einde van het schooljaar volgend op het schooljaar waarin de kandidaat geslaagd is.

14.2 Resultaten onderdeel schoolexamen en inzage

1. Na elk onderdeel van het schoolexamen deelt de betrokken leraar zo spoedig mogelijk het voorlopige resultaat mede, doch uiterlijk binnen tien schooldagen.
2. Na elke periode van het schoolexamen wordt de voorlopige uitslag van de gemaakte onderdelen van het schoolexamen in Magister medegedeeld. Als de examencommissie de uitslag van het onderdeel van het schoolexamen schriftelijk heeft meegedeeld aan de kandidaat is deze definitief.
3. De kandidaat heeft recht op inzage van de door hem gemaakte toetsen van het schoolexamen en de toegepaste normering. De kandidaat kan bij de vakdocent binnen drie schooldagen na bekendmaking van de voorlopige uitslag van de betreffende toets een verzoek tot inzage indienen. Als de kandidaat naar aanleiding van de inzage een bepaalde wijziging verlangt, noteert de examenbureau medewerker dit op het inzageformulier en meldt dit aan de examencommissie.
4. De examencommissie neemt het inzageformulier in behandeling en besluit binnen 30 dagen na het afleggen van het examen of de zienswijze van de kandidaat gegrond wordt verklaard. De kandidaat wordt via zijn schoolmail op de hoogte gesteld van het definitieve besluit.

14.3 Eindcijfer schoolexamen

Uiterlijk drie schooldagen voor het centraal schriftelijk examen wordt elke kandidaat in kennis gesteld van het definitieve eindcijfer van het schoolexamen voor de centraal te examineren vakken.

14.4 Beroep tegen cijfer

Als de kandidaat het niet eens is met de definitieve uitslag (zoals bedoeld in artikel 14.2 onder lid 2 en artikel 14.3) van het (onderdeel van het) schoolexamen, dan kan hij schriftelijk gemotiveerd beroep aantekenen bij de Commissie van Beroep voor de Examens. Het indienen van een beroep verloopt via het Meldpunt dat te vinden is op de website van de school. De kandidaat moet het beroep binnen 2 kalenderweken nadat de beslissing schriftelijk bekend is gemaakt indienen. De beroepsprocedure is verder beschreven in hoofdstuk 6 van de Regeling klachten en geschillen.

Artikel 15 Verstrekking overzicht onderdelen en beoordeling schoolexamen

1. Vóór aanvang van het eerste tijdvak verstrekt de examencommissie aan de kandidaat, voor zover van toepassing:
  - > een overzicht van de behaalde resultaten van alle onderdelen in het examendossier;
  - > de cijfers die de kandidaat behaald heeft voor het schoolexamen;
  - > de beoordeling voor de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld; en
  - > de beoordeling van het profielwerkstuk in het vmbo.
2. De examencommissie VAVO tekent voor verstrekking en de kandidaat tekent voor ontvangst van de in lid 1 genoemde cijfers, beoordelingen en overzicht.

Hoofdstuk 3 HET CENTRAAL EXAMEN

Artikel 16 Toelating tot het examen

16.1 Algemeen

1. Degene die aan de onderwijsinstelling als leerling is ingeschreven, heeft de gelegenheid om ter afsluiting van zijn opleiding een eindexamen of een deeleindexamen af te leggen.
2. Een kandidaat is toelaatbaar voor het centraal examen wanneer hij het schoolexamen voor het betreffende vak heeft afgerond. Schoolexamens moeten voor het 1e tijdvak zijn afgerond. Vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld, moeten uiterlijk 10 schooldagen voor aanvang van het eerste tijdvak zijn afgesloten.
3. Als de kandidaat door ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid (geoorloofd verzuim) voordien het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten, dan kan – in afwijking van lid 2 – het bevoegd gezag de kandidaat de gelegenheid bieden om het vak/de vakken alsnog af te sluiten voor het centraal examen in het betreffende vak/de betreffende vakken.

Artikel 17 Verstrekking overzicht onderdelen en beoordeling schoolexamen

1. Het centraal examen kent drie tijdvakken: het eerste, het tweede en het derde tijdvak.
  - > In het eerste tijdvak worden de centrale examens voor de eerste maal door de school afgenomen.
  - > In het tweede tijdvak is er een mogelijkheid tot inhalen en/of herkansing; dit vindt op school plaats, maar voor de kleine “aangewezen” vakken (vakken met erg weinig deelnemers) gebeurt dat elders in het land.
  - > In het derde tijdvak kunnen de kandidaten die in een eerste en/of tweede tijdvak een geldige reden van verhindering hadden, dit ter beoordeling van de examencommissie hun centraal examen via een staatsexamen voltooien en/of herkansen. De wijze waarop dit gebeurt, staat vermeld bij verhindering van het centraal examen (artikel 18 van dit reglement). Kandidaten ontvangen tijdig voor aanvang het centraal examen het rooster via DUO.
2. Kandidaten die conform lid 1 onder sub c in het derde tijdvak examens willen afleggen, moeten zich direct na het tweede tijdvak melden bij de examencommissie. De examencommissie meldt de kandidaat aan bij de staatsexamencommissie (College voor Toetsen en Examens).
3. Het College voor toetsen en examens kan in een Algemene maatregel van bestuur bepalen dat voor een centraal examen wordt afgeweken van de afnameperiodes.
4. Er is een mogelijkheid voor vo-kandidaten die gezakt zijn om alsnog door middel van vervroegd diplomeren in het volgende schooljaar hun diploma te halen (septemberdiploma). De regeling geldt alleen voor kandidaten die nog kunnen slagen door het verhogen van een schoolexamencijfer van een vak zonder CE. Diplomering geschiedt op basis van de eindexameneisen van het daaropvolgende jaar. Bij het september examen zijn dat dus de eisen van het schooljaar van na 1 augustus, dus het nieuwe schooljaar.

Artikel 18 Verhindering

18.1 Te laat komen

1. Een kandidaat die minder dan 30 minuten te laat op een examenzitting verschijnt, mag alsnog aan het examen deelnemen. Hierbij vindt echter geen compensatie van tijd plaats.
2. Een kandidaat die meer dan 30 minuten te laat is, wordt geen deelname aan het examen meer toegestaan. De examencommissie zal op grond van een schriftelijke verklaring van de kandidaat gehoorde hebbende, vaststellen of betrokkene wel of niet mag deelnemen aan de examenzitting in het volgende tijdvak.
3. Als de kandidaat zonder geldige reden later dan 30 minuten aanwezig is, kan de examencommissie een maatregel treffen zoals omschreven in artikel 6 van dit reglement.

18.2 Afwezigheid en onwel worden

1. Een kandidaat die met een geldige reden niet kan deelnemen aan een examen moet een schriftelijke verklaring overleggen om in aanmerking te kunnen komen voor een uitgesteld examen. Deze verklaring wordt schriftelijk ingeleverd bij de examencommissie. De examencommissie bepaalt of er sprake is van goorloofde afwezigheid en deelt dit schriftelijk mede.
2. Als een kandidaat onwel wordt tijdens het examen, gelden de volgende regels. Vanaf het startsein bij een examen is het examen geldig. Als een kandidaat tijdens een examen onwel wordt, gaat de surveillant samen met de kandidaat naar het examenbureau. Bij het examenbureau wordt besloten of en hoe de kandidaat het examen kan voortzetten.

18.3 Inhalen

1. Een kandidaat die in het eerste tijdvak met een geldige reden verhinderd is deel te nemen aan een of meer examenzittingen kan in het tweede tijdvak het examen op ten hoogste twee toetsen per dag voltooien. Een kandidaat die het examen na het tweede tijdvak nog niet heeft kunnen voltooien kan het examen afronden in het derde tijdvak bij het College voor toetsen en examens.
2. Een kandidaat die, naar het oordeel van de examencommissie, zonder geldige reden niet heeft deelgenomen aan een of meer examenzittingen in het eerste tijdvak, wordt geen tweede gelegenheid geboden om het examen af te leggen.

Artikel 19 Uitslag centraal examen

Het eindcijfer voor de vakken van het centraal examen wordt uitgedrukt in cijfers uit de reeks 1 tot en met 10 met één decimaal.

Artikel 20 Herkansing centraal examen

1. Elke kandidaat heeft, na bekendmaking van de eindcijfers, het recht om in het volgende tijdvak deel te nemen aan de herkansing van het centraal examen in één vak. De wettelijke regeling hierover staat beschreven in artikel 3.38 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.
2. Een kandidaat die aan de herkansing van het centraal examen wil deelnemen, geeft dit schriftelijk aan bij de examencommissie. De examencommissie bepaalt het tijdstip waarbinnen het verzoek moet zijn ontvangen.

Artikel 21 Bewaartermijn en recht op inzage

1. Examenwerk van het centraal examen van de kandidaat wordt, tezamen met het examen en de beoordelingscriteria, door de schooldirectie bewaard. De bewaartermijn bedraagt 6 maanden en gaat in op de datum van vaststelling van de uitslag.
2. De kandidaat heeft eenmalig recht op inzage van het examenwerk en op bespreking van het resultaat. Dit kan alleen na schriftelijk verzoek aan het examenbureau.
3. Indien de kandidaat gebruik maakt van het recht op inzage organiseert de examencommissie de gelegenheid, waarbij de kandidaat onder toezicht een kopie van zijn examenstukken kan inzien en vergelijken met het correctie- en normeringsmodel. Als een kandidaat daarom heeft verzocht is de betrokken examinerator ook aanwezig om een toelichting te geven. De examinerator en de surveillant gaan niet met de kandidaat over enig aspect van het examenwerk in discussie.
4. Het recht op inzage betekent niet het recht op een derde correctie. Als een kandidaat na inzage van mening is dat er een objectief constateerbare fout gemaakt is, kan hij dit melden bij de voorzitter van de examencommissie. Een objectief constateerbare fout is bijvoorbeeld een foutieve optelling van deelscores.

Hoofdstuk 4 UITSLAG EXAMEN EN DIPLOMERING

Artikel 22 Uitslag en eindcijfer

22.1 Eindexamen

1. De examencommissie stelt de uitslag vast en delen de uitslag schriftelijk aan de kandidaat mede. De uitslag luidt “geslaagd” of “afgewezen”.
2. Het eindcijfer voor de vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10. Wanneer er sprake is van zowel een schoolexamencijfer als een centraal examencijfer wordt er een gemiddelde berekend.
3. De examencommissie stelt het eindcijfer vast op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer van het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Als het gemiddelde niet een geheel getal is, dan wordt het getal als het eerste cijfer achter de komma (decimaal) een 4 of lager is, naar beneden afgerond. Als het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is, dan wordt het naar boven afgerond. Voorbeeld: 6,45 wordt 6 en 6,50 wordt 7.
4. Als een vak alleen een schoolexamen heeft, dan is het cijfer voor het schoolexamen ook het eindcijfer.

22.2 Deeleindexamen

Als het geheel van deexamens een volledig eindexamen vormt (gesplitst volledig examen) en het vak bij het staatexamen het laatste vak is dat wordt afgenomen, geldt de uitslag van het staatexamen. Een eventueel diploma wordt dan uitgereikt door de staatexamencommissie.

Artikel 23 De slaag- zakregeling

23.1 Havo en VWO

1. Het gemiddelde van de centraal examencijfers is 5,5 (niet afgerond) of hoger.
2. Kernvakkenregel: bij de eindcijfers in het rijtje Nederlands, Engels en wiskunde mag ten hoogste één 5 zijn. In geval van wiskunde kan dit zijn: wiskunde A, wiskunde B of op het VWO ook wiskunde C. Wie op havo het C&M-profiel doet, hoeft geen wiskunde in zijn pakket te hebben. Dan geldt de kernvakkenregeling dus alleen voor Nederlands en Engels. Maar als de kandidaat tóch wiskunde A of wiskunde B doet in zijn C&M-profiel dan telt wiskunde gewoon mee voor de kernvakkenregel tenzij het een extra vak is. In geval van een extra vak geldt de standaardregel dat het extra vak niet meetelt voor de uitslag als de kandidaat door het niet mee te tellen vak kan slagen.
3. De eindcijfers moeten ook aan de volgende eisen voldoen:
  - > alle eindcijfers zijn 6 of hoger, of
  - > één 5 en alle andere eindcijfers zijn 6 of hoger, of
  - > één 4 en alle andere eindcijfers zijn 6 of hoger én het gemiddelde van alle eindcijfers is ten minste 6,0 of
  - > twee 5-en of één 5 en één 4 en alle andere eindcijfers zijn 6 of hoger én het gemiddelde van alle eindcijfers is ten minste 6,0
  - > geen eindcijfer is afgerond lager dan een 4.
4. Combinatiecijfer:
  - > is het gemiddelde van de afgeronde eindcijfers van de vakken met alleen een schoolexamen en geen centraal examen, zoals maatschappijleer en het profielwerkstuk, algemene natuurwetenschappen op het VWO en een aantal keuzevakken, godsdienst, levensbeschouwelijke onderwijs.
  - > het combinatiecijfer weegt niet mee bij de berekening van het gemiddelde van de centraal examencijfers (dat ten minste een 5,5 moet zijn).
  - > het combinatiecijfer mag geen 3 of lager zijn. Ook de afzonderlijke onderdelen van het combinatiecijfer mogen geen 3 of lager bevatten.
  - > In de huidige wet- en regelgeving is geregeld dat VAVO-kandidaten vrijgesteld zijn van CKV, omdat het vak geen onderdeel mag uitmaken van het VAVO-curriculum. Dat heeft tot gevolg dat gezakte kandidaten bij de overstap van het reguliere vo naar het VAVO het eerdere behaalde resultaat voor CKV niet kunnen meenemen, en wordt het combinatiecijfer opnieuw berekend zonder CKV.

5. Ook het combinatiecijfer wordt door de examencommissie vastgesteld op een geheel getal. Als de uitkomst niet resulteert in een geheel getal, dan wordt dat getal wanneer het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond, en als dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond. Voorbeeld: 6,45 wordt 6 en 6,50 wordt 7.
6. De kandidaat niet zakken op een onvoldoende voor een extra vak.
7. De kandidaat dient het eindexamen havo af te leggen in minimaal 8 vakken of VWO in minimaal 9 vakken. Hij is geslaagd voor een diploma indien hij heeft voldaan aan de eisen van het vakkenpakket. Om te slagen moet aan alle eisen voldaan zijn.

23.2 VMBO-tl

1. Het gemiddelde van de centraal examencijfers is 5,5 (niet afgerond) of hoger.
2. Voor Nederlands moet minimaal een 5 worden behaald. Daarnaast gelden de volgende voorwaarden:
  - > alle eindcijfers moeten een 6 of meer zijn, of
  - > één eindcijfer is een 5 en alle andere eindcijfers een 6 of hoger, of
  - > twee eindcijfers zijn een 5 en de overige eindcijfers een 6 of hoger waarvan ten minste één 7 of hoger, of
  - > één eindcijfer is een 4 en de overige eindcijfers een 6 of hoger waarvan ten minste één 7 of hoger.
3. Het profielwerkstuk dient de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' te hebben.
4. Het vak maatschappijleer telt mee in de slaag- zakregeling en de gemiddelde-berekening.
5. De kandidaat kan niet zakken op een onvoldoende voor een extra vak.
6. De kandidaat dient het eindexamen VMBO-tl af te leggen in minimaal 7 vakken en is geslaagd voor een diploma indien hij heeft voldaan aan de eisen van het vakkenpakket. Om te slagen moet aan alle eisen voldaan zijn.
7. De berekening van het gemiddelde cijfer van het centraal examen gebeurt met niet-afgeronde cijfers.

23.2 Algemeen

1. Wie bij de VAVO opnieuw centraal examen aflegt in een vak, kiest ervoor om voor dat vak geen vrijstelling op grond van een eerder verstrekte cijferlijst in te zetten. Bij de bepaling van de uitslag telt het laatste behaalde cijfer. Er kan niet voor worden gekozen om achteraf bij de uitslag terug te vallen op eerder behaalde cijfers in voorgaande jaren.
2. De kandidaat, die eindexamen heeft afgelegd en niet al zijn eindresultaten heeft behaald binnen hetzelfde schooljaar en de kandidaat die deeleindexamen heeft afgelegd, is geslaagd indien hij met behulp van vrijstelling(en)/ontheffing(en) voldoet aan bovenstaande slaagregeling. Hierbij geldt dat er van meerdere cijferlijsten van een dagschool gebruik mag worden gemaakt.
3. De kandidaat die niet voldoet aan bovenstaande eisen is afgewezen voor het diploma.
4. Voor wie bij het diploma-onderzoek een in 2020 behaald resultaat wil inbrengen van een vak waarvan in 2020 het centraal examen is vervallen, vervalt de 5,5-regel voor het gemiddelde van de centraal examencijfers.

Artikel 24 Judicium cum laude

24.1 VWO

Een kandidaat die is geslaagd voor het eindexamen VWO krijgt het judicium cum laude als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

1. het gemiddelde voor de grote vakken in het gemeenschappelijk deel, het profieldeel en het hoogste cijfer uit het vrije deel samen is minimaal 8,0. Bij 7,99 gemiddeld is er geen sprake van cum laude.
2. Voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling mag geen eindcijfer lager zijn dan een 7 of een lagere kwalificatie dan een voldoende zijn behaald. Voor deze bepaling worden eventuele extra vakken buiten beschouwing gelaten. Een 6 voor een extra vak staat niet in de weg om cum laude te kunnen slagen.
3. Het combinatiecijfer mag niet lager zijn dan 7, maar hierbij geldt wel dat wanneer een cijfer dat onderdeel uitmaakt van het combinatiecijfer lager mag zijn dan een 7. Een 9 voor maatschappijleer, een 5 voor algemene natuurwetenschappen en een 7 voor het profielwerkstuk levert gemiddeld een 7 op. Door de 5 voor algemene natuurwetenschappen wordt de cum laude-vermelding niet getorpedeerd.

24.2 Havo

Een kandidaat die is geslaagd voor het eindexamen havo krijgt het *judicium cum laude* als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

1. het gemiddelde van de grote vakken in het gemeenschappelijk deel, het profieldeel en het hoogste cijfer in het vrije deel samen is minimaal 8,0.
2. Voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling mag geen eindcijfer lager zijn dan een 6 of een lagere kwalificatie dan een voldoende zijn behaald. Voor deze bepaling worden eventuele extra vakken buiten beschouwing gelaten. Een 5 voor een extra vak staat niet in de weg om *cum laude* te kunnen slagen.
3. Het combinatiecijfer mag niet lager zijn dan 6, maar hierbij geldt wel dat wanneer een cijfer dat onderdeel uitmaakt van het combinatiecijfer, lager mag zijn dan een 6. Een 9 voor maatschappijleer, een 5 voor algemene natuurwetenschappen en een 7 voor het profielwerkstuk levert gemiddeld een 7 op. Door de 5 voor algemene natuurwetenschappen wordt de *cum laude* vermelding niet getorpedeerd.

24.3 VMBO theoretische leerweg

Een kandidaat van de theoretische leerweg komt voor *Judicium cum laude* in aanmerking als het gemiddelde van de eindcijfers minimaal een 8,0 is voor:

- > de gemeenschappelijke vakken (Nederlands, Engels, maatschappijleer); en
- > de algemene vakken in het profieldeel; en
- > het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld.

Bovendien moet voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling minimaal het eindcijfer 6,0 of een «voldoende» zijn behaald.

24.4 Aanvullende voorwaarde

Cum laude slagen kan slechts als schoolexamens en het centraal examen zijn behaald in hetzelfde jaar als de diplomering.

Artikel 25 Waardepapieren

25.1 Diploma

De examencommissie reikt aan de kandidaat die is geslaagd voor het eindexamen een diploma met cijferlijst uit. Op het diploma staat het profiel of de profielen die bij de uitslag van het eindexamen zijn betrokken. Op het VMBO-diploma is de leerweg vermeld.

25.2 Certificaat

De examencommissie VAVO reikt voor de vakken die met een voldoende zijn afgesloten een certificaat uit aan de kandidaat die op grond van de uitslag geen diploma verkrijgt of die eindexamen heeft afgelegd in één of meerdere vakken.

Hoofdstuk 5 Begrippen

Beroepschrift	Beroep van een kandidaat tegen een beslissing van de examencommissie of tegen een door de examencommissie oplegde maatregel. Het beroepschrift wordt gericht aan de Commissie van Beroep voor de Examens.
Bevoegd gezag	Yonder
Certificaat	Het document waarop het vak/de vakken vermeld staat/staan waarvoor de kandidaat het eindcijfer 6 of hoger heeft behaald.
Commissie van Beroep voor de Examens	De onafhankelijke commissie die het beroep behandelt dat door een kandidaat is ingesteld. De schooldirecteur maakt hier geen onderdeel van uit.
Deeleindexamen	Examen in één of meer vakken, die tezamen nog geen volledig eindexamen vormen.
Diploma	Het document waarop vermeld staat dat een opleiding met goed gevolg is doorlopen.
Eindexamen	Het eindexamen zijn de afsluitende examens van een opleiding.
Examencommissie	De school kent een examencommissie. De examencommissie borgt de kwaliteit van de schoolexaminering. Het College van Bestuur benoemt de leden.
Examenregeling	Een regeling waarin zo concreet mogelijk het examen wordt omschreven in al zijn aspecten, inclusief de examenstof.
Examinator	Degene in een school die het examen beoordeelt.
Handelingsdeel	Verplichte opdracht die niet wordt beoordeeld met een cijfer.
Hulpmiddelen	Middelen die de kandidaat mag gebruiken bij het maken van een examen.
Kandidaat	Deelnemer aan het examen.
Normering	Beschrijving van de minimale prestatie van een kandidaat ten behoeve van het vaststellen of een examenonderdeel wordt beheerst.
Ontheffing	Deze term wordt gebruikt voor individuele gevallen, met name als er sprake van is dat een kandidaat iets niet hoeft te doen vanwege een belemmering.
Ouders	Ouders/wettelijke vertegenwoordigers en verzorgers van kandidaten.
Praktische opdracht	Een opdracht waarbij het werkproces wordt beoordeeld, toepassing van kennis.
Proces-verbaal	Schriftelijk verslag van het verloop van het examen, over aanwezigheid kandidaten en surveillanten, bijzonderheden, tijdsduur en sluiting.
Profielwerkstuk (havo/VWO)	Grotere praktische opdracht, gericht op toepassen van kennis, inzicht en vaardigheid in één van de volgende aspecten: <ul style="list-style-type: none"> > het doen van natuurwetenschappelijk onderzoek > het doen van sociaalwetenschappelijk onderzoek > technisch of creatief ontwerpen.

Profielwerkstuk (VMBO-tl)	Vakoverstijgend werkstuk dat bij het betreffende profiel past. Het thema kan verbonden zijn met één of meerdere specifieke vakken.
Schooldag	Een schooldag waarop de school onderwijs kan (laten) verzorgen op basis van het vastgestelde rooster van de school.
Surveillant	Diegene die door de examencommissie is belast met het toezicht bij examens.
Vrijstelling	Een vrijstelling voor het afleggen van een of meer examens.

Adressen

Examenbureau

Postadres
Yonder, VAVO
T.a.v. Examenbureau
Postbus 1330
5004 BH Tilburg

e-mail: vavoexamenbureau@yonder.nl

Examencommissie

Postadres
Yonder, VAVO
T.a.v. Examencommissie
Postbus 1330
5004 BH Tilburg

e-mail: vavoexamencommissie@yonder.nl

Commissie van beroep voor de Examens

Postadres
Yonder, Commissie van Beroep voor de Examens
T.a.v. de ambtelijk secretaris
Postbus 1330
5004 BH Tilburg

Email: bestuurssecretariaat@yonder.nl, t.a.v. de secretaris van de Commissie van Beroep voor de Examens